

СИЛАБУС

з дисципліни «Історія української державності»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
072«Фінанси, банківська справа та страхування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – семінарські заняття, 60 годин – самостійна робота, екзамен.

Викладач курсу – Бондар Наталя Олександрівна к.іст.н., доцент ЗВО кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін (<http://new.khntusg.com.ua/staff/bondar-natalja-oleksandrivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Історія України» (шкільний курс), «Українська мова» (шкільний курс).

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Правознавство», «Політологія», «Державне та регіональне управління».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Курс «Історія української державності» розроблений для набуття теоретичних знань та практичних умінь в галузі історичних проблем, що торкаються витоків української нації, зародження та розвитку української державності, процесів розбудови сучасної незалежної України. Спираючись на набуті знання, майбутні фахівці матимуть змогу порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати події минулого та сучасності, успішно спілкуватися та взаємодіяти з людьми, аргументовано, на основі історичних фактів, відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, формулювати власну думку стосовно різних загальносвітових процесів. Отже, курс «Історія української державності» аналізує провідні тенденції етногенезу (походження) українського народу, його діяльність в усіх сферах суспільного, державно-політичного, соціально-економічного й духовно-культурного життя.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми;
- загальні закономірності історичного розвитку;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- важливу проблематику з усіх періодів української історії;
- складні та суперечливі явища, процеси в історії суспільно-політичного життя України у зв'язку із загальносвітовими процесами;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність визначних осіб української історії;
- добре орієнтуватись в історичних джерелах і новітній науковій літературі.

вміти:

- володіти фактичним матеріалом з історії української державності від найдавніших часів і до сьогодення;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;

- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою, готувати виступ на конференцію, писати наукові студентські роботи;

- синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру;

- творчо застосовувати набуті знання з історії української державності у повсякденній діяльності, для орієнтації у суспільно-політичному житті, оцінювання суспільних явищ, подій;

- володіти активною громадянською позицією, що ґрунтується на демократичних переконаннях, гуманістичних та етичних цінностях;

- самостійно осмислювати закономірності історичного розвитку;

- бути здатним працювати в міжнародному контексті.

Мета та основні задачі дисципліни.

Мета курсу «Історія української державності» полягає у вивченні основних закономірностей державотворчих процесів на етнічних українських землях. Враховуючи необхідність розуміння витоків державності, складного шляху, який здолав український народ в боротьбі за власну державу, специфіку процесів державотворення, навчальна дисципліна спрямована на вивчення історії державотворчих традицій на українських землях, боротьби за збереження, відновлення та здобуття власної держави.

Предметом вивчення є український державотворчий процес від найдавніших часів, тобто появи перших державних об'єднань на території сучасної України, до сьогодення включно.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладання курсу, є:

- комплексне вивчення державотворчих процесів на українських землях;

- аналіз впливу зовнішніх чинників на процес формування української державності;

- розкриття витоків боротьби українського народу за власну державу: прослідкувати причини, мотиви, завдання, рушійні сили, основні етапи боротьби українського народу за власну державу та її наслідки;

- виявлення чинників, які стояли на заваді утвердження української державності;

- розкриття особливостей формування української державності, специфіки геополітичного становища українських земель;

- аналіз перспектив розвитку України як держави на сучасний момент.

Вивчення дисципліни має сприяти вихованню патріотичних і морально-етичних переконань фахівця, причетності до тисячолітньої історії українського народу.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців компетентностей використання базових знань з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства в професійній, громадській роботі, а також формування здатностей:

- абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати;

- проведення досліджень на відповідному рівні;

- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- приймати обґрунтовані рішення;

- міжособистісної взаємодії;

- мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

- працювати в міжнародному контексті;
- діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- генерувати нові ідеї (креативність).

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні події та діяльність осіб; оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей; вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою; аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему; самостійно готувати виступ на конференцію, вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи; володіти активною громадянською позицією, що ґрунтується на демократичних переконаннях, гуманістичних та етичних цінностях; бути здатним працювати в міжнародному контексті.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. «Етносоціальні та державотворчі процеси в Україні з найдавніших часів до ХХ ст».

Лекції:

- Тема 1. Княжий період українського державотворення.
 Тема 2. Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.
 Тема 3. Державотворчі процеси в період Козаччини та Гетьманщини кінець XVI - XVIII ст.
 Тема 4. Український національно-визвольний рух XIX ст. в контексті боротьби за українську державність (до 1917 р.).

Семінарські заняття:

- Тема 1. Державотворчі традиції на території України (від найдавніших часів до середини XIV ст.)
 Тема 2. Українські землі у складі іноземних держав XIV – I пол. XVII ст.
 Тема 3. Українська державність в II половині XVII ст. Функціонування державних механізмів на українських землях у XVIII ст.
 Тема 4. Суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст. Боротьба національно-демократичних сил за українську державність (поч. ХХ ст., до 1917 р.)

Змістовий модуль 2. «На шляху до відродження української державності (ХХ – поч. ХХІ ст.)»

Лекції:

- Тема 5. Ідея української державності в суспільно-політичному житті на початку ХХ ст. (1917 - 1921 рр.)
 Тема 6. Українська державність в 1920–30-х рр.
 Тема 7. Україна і Друга світова війна: нова парадигма
 Тема 8. Зміни в політичному житті України (др. пол. 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.)
 Тема 9. Державотворчі процеси в незалежній Україні (з 1991 р. - до сьогодні)

Семінарські заняття:

- Тема 5. Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1921 рр.)
 Тема 6. Національно-державне будівництво в УРСР у міжвоєнний період (1921 - 1939 рр.) Боротьба за українську державність на західноукраїнських землях у 20–30-х роках ХХ ст.
 Тема 7. Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни.
 Тема 8. Україна на шляху до незалежності: суспільно-політичні трансформації (1945–1991 рр.)

Тема 9. Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України. Українська держава на сучасному етапі.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: *модуль 1* – 30 % семестрової оцінки; *модуль 2* – 30 % семестрової оцінки; *екзамен* – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Інститут історії НАН України: <http://www.history.org.ua/>

Український історичний портал: <http://historians.in.ua/>